

Orhot Tsadikim

Chapitre 15 - Le zèle

השער החמשה עשר - שער הזריזות

הזריזות היא מעלה גדולה לתורה ולמצוות, וגם לענין תקנת העולם הזה, והיא מידת הצדיקים לעבודת הבורא, יתברך. ואמרו רבותינו, זכרונם לברכה (פסחים ד א): זריזין מקדימין למצוות. והנה תראה באברהם אבינו בענין עקידה, שנאמר (בראשית כב ג): "וישכם אברהם בבקר", ואף על פי שהיה קשה לו לשחוט את בנו יחידו, עשה רצון הבורא, יתעלה, בזריזות

להשכים בבקר. ומי שעושה מעשיו בזריזות, בזה הוכחה גדולה שהוא אוהב את בוראו, כעבד האוהב את אדוניו ומזרז בעצמו לעשות רצונו. כי הזריזות תלויה בלב האדם, כשהאדם מפנה לבו מכל המחשבות האחרות שיש בו ותופס מחשבה אחת, אז הוא מזדרז, בלי ספק שיצליח.

כמו כן עשה אברהם שהסיר מלבו אהבת בנו, ואחז רצון בוראו, וביטל אהבת בנו מפני אהבת הבורא, יתברך. ועל כן נזדרז להשכים, כי היתה דעתו קשורה בחשק גדול באהבת הבורא, יתברך, על כן נשבע לו הקדוש ברוך הוא לזכור העקידה. כי יש אדם העושה עבור אוהבו דבר קשה לו מאד ולבו נוקפו לעשות, אבל אברהם ויצחק שניהם עשו מחפץ לבם, כי מדריגת האהבה היתה גדולה מאד, ושניהם נתדבקו עם השם, יתברך, בידיעתם, עד שנתייחדו בייחוד גדול. כי כל כוונתם היתה לפרסם ייחוד הבורא, יתברך, בעולם וליישר בני אדם

Questions au Rav Dayan (tome 6)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

לאהבתו. ובעת שעשו באהבה עבודת השם, יתעלה, ומצוותיו, נתבטל כח גופם ונתדבקה דעתם באהבת הבורא, יתברך, ויוצר עולם. לכן עשו שניהם בזריזות.

ואתה צריך לדעת כי מידת הזריזות היא תחילה לכל המידות, כי אין האדם יכול להיות תדיר על הספר, כי צריך לאכול ולישן ולעשות צרכיו, לכן צריך זריזות וזהירות לחזור לספר ללמוד. ואל יחשוב: עוד היום גדול והשנה גדולה. כי על זה אמרו חכמינו, זכרונם לברכה (אבות פ"ב מ"ד): אל תאמר לכשאפנה אשנה, שמא לא תפנה. גם אל יאמר אדם: עת ערב הוא כבר, אם אלך ללמוד אצטרך לעמוד מיד להתפלל! כי טובה שעה אחת ללמוד, ואפילו דבור אחד, מכל דברים שבעולם. ועל זה נאמר (משלי כח ט): "מסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו תועבה". וכן כתוב (תהלים קיט עב): "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף", [וכן כתוב (תהלים פד יא): "כי טוב יום בחצריך מאלף"], אמר הקדוש ברוך הוא: טוב לי יום אחד שאתה עוסק בתורה מאלף עולות שעתיד שלמה בנך להקריב לפני על גבי המזבח (מכות י א).

אמר רבי פנחס בן יאיר: זריזות מביאה לידי נקיות, נקיות, מביאה לידי פרישות, פרישות מביאה לידי טהרה, טהרה מביאה לידי קדושה, קדושה מביאה לידי ענוה, ענוה מביאה לידי יראת חטא, יראת חטא מביאה לידי חסידות, חסידות מביאה לידי רוח הקודש, רוח הקודש מביאה לידי תחיית המתים, תחיית המתים מביאה לידי אליהו הנביא זכור לטוב (ירוש' שקלים פ"ג ה"ה, ועי' סוטה מט א, ע"ז כ ב). בוא וראה, כמה גדול כח הזריזות שמביאה לידי המידות הללו! לכן יהא אדם זהיר וזריז לכל המצוות, לרוץ אל הספר, להשכים ולהעריב.

מידת הזריזות היא תכשיט לכל המידות והיא מתקנת כולן. ועתה
Questions au Rav Dayan (tome 6)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

יש לך להזכיר דברים הנוהגים תמיד בני אדם להתעצל בהם.
אם צריך אתה לראות שום דבר בספר, ותצטרך לחפש הענין
שתחפוץ, תהיה זריז לילך ולשאול את מי שיודע הדבר. אם
יבוא עני לביתך לבקש לחם, אל תאמר: לא אוכל לילך
ולהביא

הלחם. אך תלך בזריזות להביא. אם תבוא ליטול ידיך ויש לך
מים מועטים או מאוסים, או אם הכלי אינו כשר כל כך, כגון שיש
בו סדק, ואתה רעב לאכול, אל תביאך תאוותך להקל בנטילה,
אלא הזדרז להביא מים וכלי הראוי לנטילה.

וצריך זריזות ביותר שלא ישהה נקביו, גדולים וקטנים, אפילו
רגע אחד, שלא יעבור על (ויקרא כ כה) "לא תשקצו"
(מכות טז ב). גם המשהה נקביו מביא עליו חלאים גדולים.
וצריך זהירות וזריזות לשמור עצמו בנקיות שיהיו בגדיו נקיים
וגופו נקי, לרחוץ פי טבעת אחר שעשה צרכיו, דאי אפשר
להתקנח

יפה בלי מים. גם צריך זריזות לעושה צרכיו בלילה על מיטתו.
אם רוצה לשתות מים, יקום ויטול ידיו וילך למקום נקי ויטול,
ויברך על המים תחילה וסוף. אם הוא על מטתו ושומע קול
רעם, או רואה ברקים, יעמוד ויטול ידיו ויברך.

גם צריך לקום ממתנו להעביר תנומה מעפעפיו ולהשכים
ללמוד תורה. וצריך זריזות לפרוש ממעשיו הגרועים, כגון
הקנאה והשנאה והרהורי נשים, כל אלה צריכים זריזות
גדולה ביותר, להטות כל המחשבות אחר רצון הבורא,
יתברך. אם יבוא לו שום צער באיבוד ממונו, או במיתת
אוהבו, או

יסורים צריך זריזות מאד [להעמיק] במחשבותיו אהבת צור
עולמים, לבטל הצער מלבו, להיות לבו זך להצדיק האל,

Questions au Rav Dayan (tome 6)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

יתברך, בדיניו ובמשפטיו לקבל מאהבה, להידבק בתורה ובתפילה ובמעשים טובים, ולהתחזק בכוונתו לאל עליון.

כללו של דבר: יבדוק אדם בעצמו איזו עבירה הוא רגיל בה, וימהר לעשות גדרים להיזהר ולהישמט מאותה עבירה. גם יבדוק עצמו באיזו מצוה הוא רפוי. כגון אדם בטלן יבין מתחילה שהביטול בא מדברים בטלים: מי שקובע עצמו לדברים בטלים, הוא מבטל מתורה ומתפילה ומכל טוב. ויסתלק מן האנשים המרבים דברים בטלים, ולא יתחבר עמהם - בזה יש לו רפואה לחליו. וכן יעשה לכל המידות הגרועות: יבין מתחילה על היסוד הגרוע, ויהרוס אותו, ויסיר מעיניו החושך המחשיך אור נפשו. ולכל זה צריך זריזות להסתלק, כי אם יתעצל לשרש המידות, אז יעשו בלבו ענף עד שלא יוכל לקצץ.

ויהיה זריז לבקש שלום ולרדוף אחריו, שנאמר (תהלים לד טו): "בקש שלום ורדפהו". ויהיה זריז לבקש ידיעת התורה וידיעת הבורא, יתברך, דכתיב (הושע ו ג): "ונדעה נרדפה לדעת את ה'", וכן אמרו חכמים (אבות פ"ד מי"ד): הוי גולה למקום תורה. ויהיה זריז לבקש צדקה, דכתיב (דברים טז כ):

"צדק צדק תרדוף", וכתיב (ישעיה נא א): "שמעו אלי רודפי צדק מבקשי ה'". וצריך זריזות לכתוב ספרים אשר הוא צריך ללמוד מהם, או כשיראה או כשישמע דבר חידוש, יהיה זריז לכותבו ולא ימתין עד שיישכח מלבו.

אמר רבי יהודה בן תימא: הוי עז כנמר וקל כנשר רץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים (אבות פ"ה מ"כ). ראה, איך הזהירו לעשות עצמו קל וגבור על המצוות! וכן אמר דוד (תהלים קיט ס): "חשתי ולא התמהמהתי לשמור מצותיך".

Questions au Rav Dayan (tome 6)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

וכן דרשו רבותינו, זכרונם לברכה (שמות יב יז): "ושמרתם את המצות", אל תקרי "מצות" אלא "מצוות", אם תבא מצוה לידך אל תחמיצנה, אלא עשה אותה מיד (מכילתא).

וצריך מאד קלות וזריזות וגבורה להילחם נגד הרשעים, להיות אביר לב כמשה רבינו, עליו השלום, שאמר (שמות לב כז): "שימו איש חרבו על ירכו". וכפנחס שנאמר בו (במדבר כה ז): "וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רומח בידו". לכן היזהר בעצמך להיות זריז מאד להיפרד מחבורת רשעים, שלא להיות בעצתם ובהסכמתם. ועל הכל צריך זריזות לעשות תשובה, יחיש ולא יאחר בדרכי תשובה, ולא יהא שעה אחת רשע לפני המקום, יתברך. ראה, איך משרתי המלכים והשרים [זריזים] הם בשליחותם ובעבודתם, כל שכן שיש (ליזהר) [להזדרז] לעשות עבודת מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.

אף על פי שהזריזות טובה מאד, ייזהר שלא ימהר בעבודתו יותר מדאי, כי הרוכב במהירות הוא קרוב מאד להיכשל. וכן מי שהוא רץ במהירות, הוא נופל. ולא ייתכן לתקן מעשה (מתוקן) [בבהלה], אבל במתון יתוקנו הענינים. וכן אמרו רבותינו (אבות פ"א

מ"א): הוּו מתונים בדין. והזריזות שיהא ניעור לבו ויקץ מחשבותיו ויקלו אבריו למלאכתו, אך לא ימהר בשום ענין. ואלו הענינים צריכים חכמה גדולה, מתי ימהר ומתי יאחר.

ואף על פי שמידת הזריזות טובה מאד. מיהו לא יהא זריז לרדוף אחר תאוותיו, ולטרוח אחר הנאותיו, ולרדוף אחר מעשי הרעים. כי כאשר הזריזות לענין התורה מביאה את האדם למעלה עליונה, כך הזריזות לענין העבירות מביאה האדם לשאול תחתית. וכאשר צריך זריזות לתורה, כך צריך זריזות

Questions au Rav Dayan (tome 6)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

לענין העולם הזה, שיהא (זהיר) [זריז] במלאכתו, ויש הצלחה גדולה למי שעושה עניניו בזריזות. לכן, בן אדם, תהיה זריז לשני עולמים, ועשה מלאכתך שהוא צרכי העולם הזה בזריזות, כדי שתיפנה מהרה למלאכת שמים.

Questions au Rav Dayan (tome 6)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions